



Forma patvirtinta  
Lietuvos Respublikos kultūros ministro  
2014 m. vasario 28d. įsakymu Nr. ĮV-138

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus skyrius  
(dokumento sudarytojo (-ų) duomenys)

## KULTŪROS PAVELDO VIETOVĖS APŽIŪROS AKTAS

2015-12- Nr. \_\_\_\_\_

(data)

Švenčionys

(sudarymo vieta)

### 1. Kultūros paveldo vietovės apskaitos duomenys:

Pavadinimas – Kaltanėnai, unikalus kodas – 17086.

1. Apskaitos duomenys: Apie nekinojamojo daikto (ND) buvimą nekilnojamųjų kultūros vertybių (NKV) teritorijoje arba jų apsaugos zonoje. 2012-11-22; Nr.: 11-75; Tipas: Dokumentas; Pranešimas
2. Apie nekinojamojo daikto (ND) buvimą nekilnojamųjų kultūros vertybių (NKV) teritorijoje arba jų apsaugos zonoje. 2012-11-22; Nr.: 11-74; Tipas: Dokumentas; Pranešimas

Kultūros vertybių apsaugos departamento direktoriaus 1995-07-10 įsakymas Nr. 103 „Dėl objektų įrašymo į Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą.

### 2. Apžiūrai naudotų kultūros paveldo vietovės apskaitos ir kitų dokumentų duomenys:

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos nekilnojamojo kultūros paveldo registro duomenys, išskirtos vertingosios savybės (vertybės sudėtis, apimtis, vertingosios dalys ir elementai).

### 3. Duomenys apie paskutinę atliktą apžiūrą:

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus skyrius duomenų neturi.

### 4. Kultūros paveldo vietovės vertingųjų savybių būklė ir jų pokyčiai:

Kaltanėnų miestelio stebėseną vykdoma pirmą kartą. Duomenų apie ankstesnius patikrinimus nėra, todėl nėra tęstinumo.

Registre išskirtos tokios vertingosios savybės - gatvių tinklas, aikštės planas, miestelio panorama, kapitalinio užstatymo fragmentas, gamtinė aplinka. Kaltanėnų miestelio dalis iš esmės susiformavo XVI a.-XX a.4 d. pab. , jis išsidėstęs Žeimenos deš. krante. Urbanistinė vietovė apima aikštę ir pagrindinės gatvės atkarpą. Plotas apie 20ha. Teritorijos didesnės dalies reljefas šiek tiek banguotas, pakraščiai su staigesniu ir įvairiu nuolydžiu į Žeimenos pusę. Vyrauja XX a. mediniai 1a. namai, yra keli XX a. II pusės 1 ir 2 aukštų kapitalinių pastatų. Gausu želdinių.

Paminklinėje teritorijoje išlikę – aikštės planas, pagrindinė gatvė (sutampa su Švenčionių – Utenos kelio trasa) ir dvi kvartala sudarančios šalutinės gatvės, bažnyčia su tvora ir aplinka, viso miestelio panorama, gamtinė aplinka – reljefas, natūrali upės vaga, želdynai. Kaltanėnai – linijinio plano miestelis. Toks planas susidarė dėl gamtinių sąlygų. Daugiausia Kaltanėnų planui savitumo teikia aikštės tipas. Tai vienintelė akligatvinė Lietuvos miestų ir miestelių aikštė.

Kaltanėnų tūrinė erdvinė kompozicija turi bruožų, būdingų daugeliui Lietuvos miestelių ir mažų miestų, tačiau turi ir skirtumų. Labai ryški dominantė bažnyčia, kuri stovi ne prie aikštės kaip

daugelyje mažų miestelių (nes ši aikštė suplanuota vėliau, o senoji buvusi ties bažnyčia, iki to laiko išnyko), o miestelio gale. Tokia bažnyčios vieta būdinga iš gatvinių kaimų išaugusiems miesteliams. Kaltanėnuose dėl menkos ūkinės veiklos nesusidarė ryškesnis miestelio centras, todėl bažnyčios aplinka kitokia.

Urbanistinės vietovės būklė gera. Jos teritorijoje vykdamas darbus, laikomasi paveldosauginių reikalavimų.

5. Kultūros paveldo vietovę supančios aplinkos (apsaugos zonos) kultūrinio kraštovaizdžio būklė ir jo pokyčiai

Šalia urbanistinio Kaltanėnų miestelio yra Kaltanėnų dvaro teritorija su išlikusiu autentišku svirnu (unikalus kodas 20655, 26699,1656, 26700). Šiuo metu parkas yra sutvarkytas ir pritaikytas poilsio reikmėms. Vykdamas darbus buvo atlikti archeologiniai tyrimai. Svirnas užkonservuotas.

6. Paveldosaugos reikalavimų pažeidimai kultūros paveldo vietovėje ir jos apsaugos zonoje

Per nagrinėjamą laikotarpį nustatyti pažeidimai vykdamas statybos darbus nenustatyti.

Pastebima, kad sparčiausiai keičiamos smulkios architektūrinės detalės: furnitūra, langu medžiagiškumas, skaidymo tipas ir pan.

7. Kiti antropogeniniai ir gamtiniai poveikiai, darantys įtaką kultūros paveldo vietovės būklės pokyčiams

8. Kiti duomenys

PRIDEDAMA:

2. Fotofiksacija, 19 lapai.

Aktą sudarė

Vyriausioji valstybinė inspektorė  
(pareigų pavadinimas)

\_\_\_\_\_  
(parašas)

Loreta Bukoveckienė  
(vardas ir pavardė)